

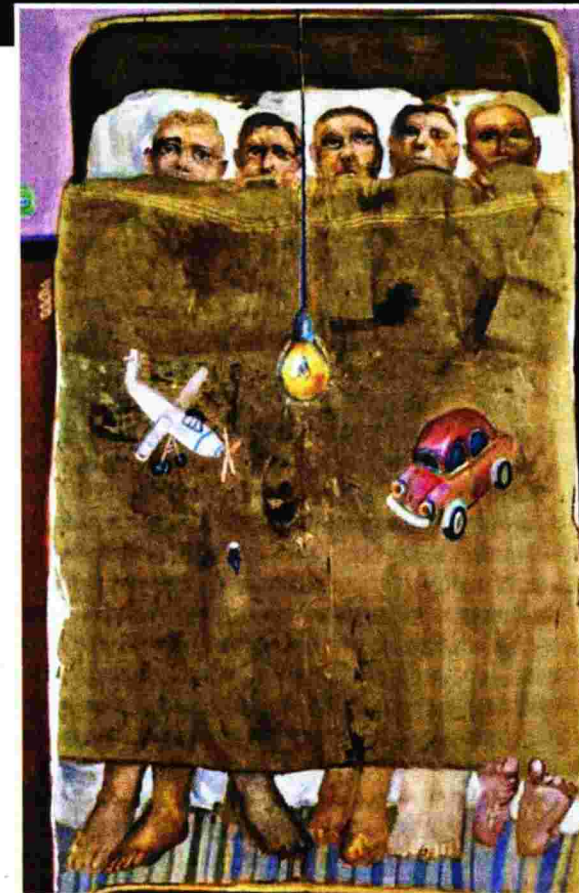
Τρίτη ματιά

Εμείς οι ανθρωπάκοι

Της **ΠΕΠΗΣ ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ**

Από τον Θερβάντες και τον Σέξπιρ μέχρι τον Μολιέρο και τον Τολστόι η μεγάλη λογοτεχνία και το θέατρο εξήραν τη σημασία του «ανθρωπάκου του λαού». Όχι του κάθε ανθρώπου που ανήκει στα μη προνομιούχα στρώματα των διαφόρων κοινωνιών, αλλά του ανθρώπου που βλέπει διεισδυτικά τον κόσμο από τα κάτω και με την κληρονομημένη είτε κατακτημένη σοφία του μπορεί όχι μόνον να συνομιλεί και ενίοτε να αποστομώνει όσους διεκδικούν να τον καθοδηγούν από την κορυφή, αλλά επίσης να παράγει Ιστορία. Σε νεότερες εποχές μέχρι και σήμερα η ρητορική της πολιτικής και οι ονομασίες κινημάτων και κομμάτων, όλων των αποχρώσεων, μοιάζει να αναγνωρίζουν την αισθητική και πολιτική άποψη των δημιουργών αυτών υπογραμμίζοντας, στα λόγια τουλάχιστον, ότι ο «απλός λαός» είναι όλο και πιο κυρίαρχος. Αυτός είναι, επιμένουν πολιτικά προγράμματα, λόγοι και συνεντεύξεις, εκείνος που ξέρει το σωστό και επίσης που θέλει και μπορεί να το πράξει, ενώ οι ηγέτες του δεν είναι παρά οι ταπεινοί και ανιδιοτελείς εκτελεστές της βούλησής του, που με κάποιο γοητευτικό, αν και λίγο θολό, τρόπο συμπίπτει και με αυτό που κάποιοι αποκαλούν βούληση ή κατεύθυνση της Ιστορίας.

Ανάμεσα ωστόσο στις μορφές του λαού που δημιούργησαν συγγραφείς σαν αυτούς που ανέφερα και στην -σημερινή και όχι μόνο- πραγματικότητα τα όσα συμβαίνουν είναι αρκετά πιο σύνθετα. Κυρίαρχος γίνεται ο «ανθρωπάκος του λαού» όχι σε κάθε στιγμή της ζωής, αλλά όταν οι ηγέτες τον καλούν συγκινημένοι να προσφέρει τη ζωή του σε πολέ-

ΓΕΡΑΚΑ ΠΑΝΔΙΑ ΜΑΖΙ ΣΤΟ ΚΡΕΒΑΤΙ, ΕΛΙΟΥ ΒΑΡΒΑΡΟΣ ΣΑΚΑΓΓΙΛΙΑΝ

μους, σεισμούς και καταποντισμούς είτε στις ώρες εκείνες των εξεγέρσεων, όταν λάμπει ένα ριζικό αλλιώς του κόσμου. Για λίγο όμως. Γιατί μόλις επιστρέψουν σε μια κάποια κανονικότητα και τάξη -ακόμα και προοδευτική τάξη- η ιεραρχία, με διαφοροποιήσεις, μετακινήσεις, μεταμορφώσεις, συνήθως επανέρχεται και ο ανθρωπάκος, όταν επιμένει να γνωρίσει τι κυβερνά τη μοίρα του μένει συνήθως στο επίπεδο των διαισθήσεων και των υποθέσεων.

Η πιο βασική -αν και όχι η μόνη- αγωνία των Ελλήνων για το ποια είναι η μοίρα τους έχει σήμερα σαφώς να κάνει με τις σχέσεις με τους ισχυρούς της Ευρώπης και του κόσμου, τις διαπραγματεύσεις, τη ρευστότητα, την παραμονή ή την έξοδο από την Ένωση και το ευρώ. Ισως όχι με αυτούς τους τετριμμένους και ξεζουμισμένους, πλην αρκετά θολούς, όρους που χρησιμοποιώ εδώ. Αλλά με τη βαθιά έγνοια όσων από μας σε κάθε γωνιά του δρόμου και με κάθε ευκαιρία ρωτάμε τον διπλανό μας «πώς πάνε τα πράγματα» εννοώντας: Θα ζήσουμε ως άτομα, οικογένειες, κοινωνία; Θα έχω μισθό, σύνταξη, φάρμακα, φαγητό για τα παιδιά μου; Θα καταφέρουμε να βγούμε από την υποτέλεια και τον εξευτελισμό που τολμήσαμε να αρνηθούμε με την ψήφο μας;

Η απάντηση είναι δύσκολη και αυτό είναι συνδεδεμένο με τη δομή της σημερινής εξουσίας στον τόπο μας, της πολιτικής, αλλά περισσότερο, βαθύτερα, μονιμότερα της οικονομικής, της επικοινωνιακής και ακόμη της πολιτιστικής που συχνά-πυκνά λειτουργεί ως προσωπίδιο των υπόλοιπων. Ειδικότερα όσον αφορά την επικοινωνία, ο άνθρωπος που προσφεύγει για να φωτιστεί, πέφτει μπροστά σε ένα τείχος όχι σιωπής, αλλά ακατάσχετης και ακατανόητης φλυαρίας. Η μια δήλωση και η μια ανάλυση αντιφάσκει με τη διπλανή της και τον εαυτό της. Το κάθε επιθετικό ερώτημα του κάθε άνηκορμαν συγκαλύπτει όσα έχει συμφωνήσει να μη ρωτήσει και βοηθά τον συνεντευξιζόμενο να τη σκαπουλάρει. Είναι σαφές το γιατί: Η κάθε εξουσία, και πρωτίστως η επικοινωνιακή -αλλά και άλλες- επιμένει να συγκεντρώνει το μέγιστο των πληροφοριών από τα έξω και να πνίγει κάθε πληροφορία από το εσωτερικό της ή το εσωτερικό των προνομιούχων συνομιλητών της. Στάση που συνδυάζεται με το αναφαίρετο δικαίωμα κάθε τέτοιας εξουσίας να κρίνει τα πάντα πλην του εαυτού της και που αν δεν ανατραπεί, εμείς οι ανθρωπάκοι θα παραμένουμε παρίες ενός κατεχόμενου χώρου.